

Świadomość potrzeby poruszania z dziećmi tematów powszechnie uważanych za trudne

Monika Asztabska
Agata Dziewulska
Katarzyna Kuchniak
Magdalena Łomnicka
Anna Wierzchośławska

INSTYTUT
PSYCHOLOGII

Prezentacja wyników badania przeprowadzonego w ramach kursu Public Relations
pod kierunkiem dr Michała Chmiela
przy współpracy z Fundacją Verba

Kraków, 2013 r.

Opis badania

- Czas badania: V 2013
- Sposób przygotowania narzędzia:
 1. badania jakościowe (przeprowadzenie 7 wywiadów z osobami, które mają co najmniej 1 dziecko)
 2. Badanie ilościowe (opracowanie ankiety składającej się z 20 pytań na podstawie wywiadów)
- Sposób przeprowadzenia:
 - ankieta internetowa umieszczona na portalu ebadania.pl
 - udostępnianie linku – fanpage na Facebooku kierowane do rodziców, blogerzy
- Rezultat: 223 osoby badane

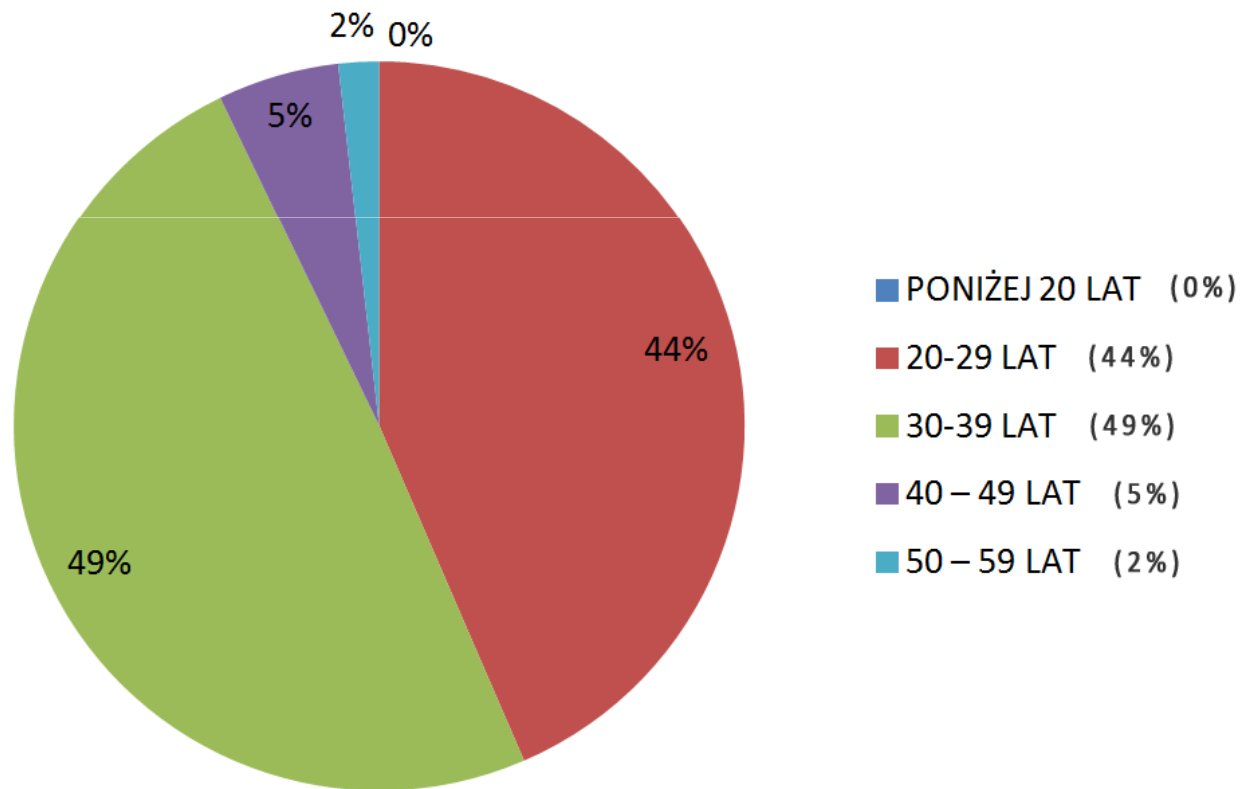
Plan prezentacji

1. Dane demograficzne dotyczące osób przebadanych.
2. Rozmowy na trudne tematy: rodzaje rozmów, ich częstotliwość, emocje.
3. Metody edukowania dzieci.
4. Przeszkody i trudności w rozmowach z dziećmi.
5. Kontakt dziecka z osobą niepełnosprawną.
6. Dotychczasowo prowadzone działania uświadamiające.
7. Wnioski z badań.
8. Rekomendacje.
9. Ograniczenia przeprowadzonych badań.

Wiek

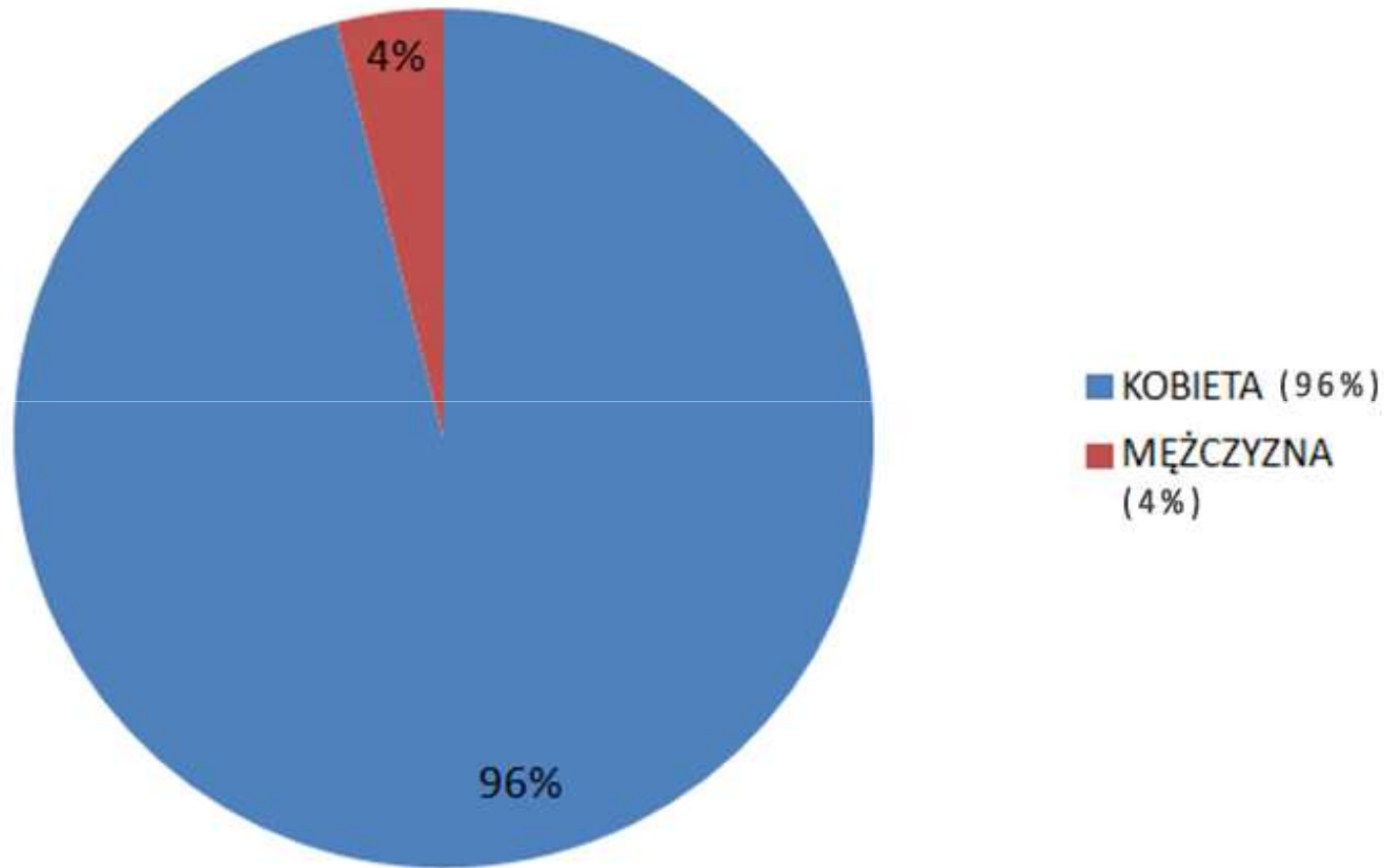
Średnia wieku osób badanych wyniosła 37 lat.

Rozkład wiekowy osób badanych:

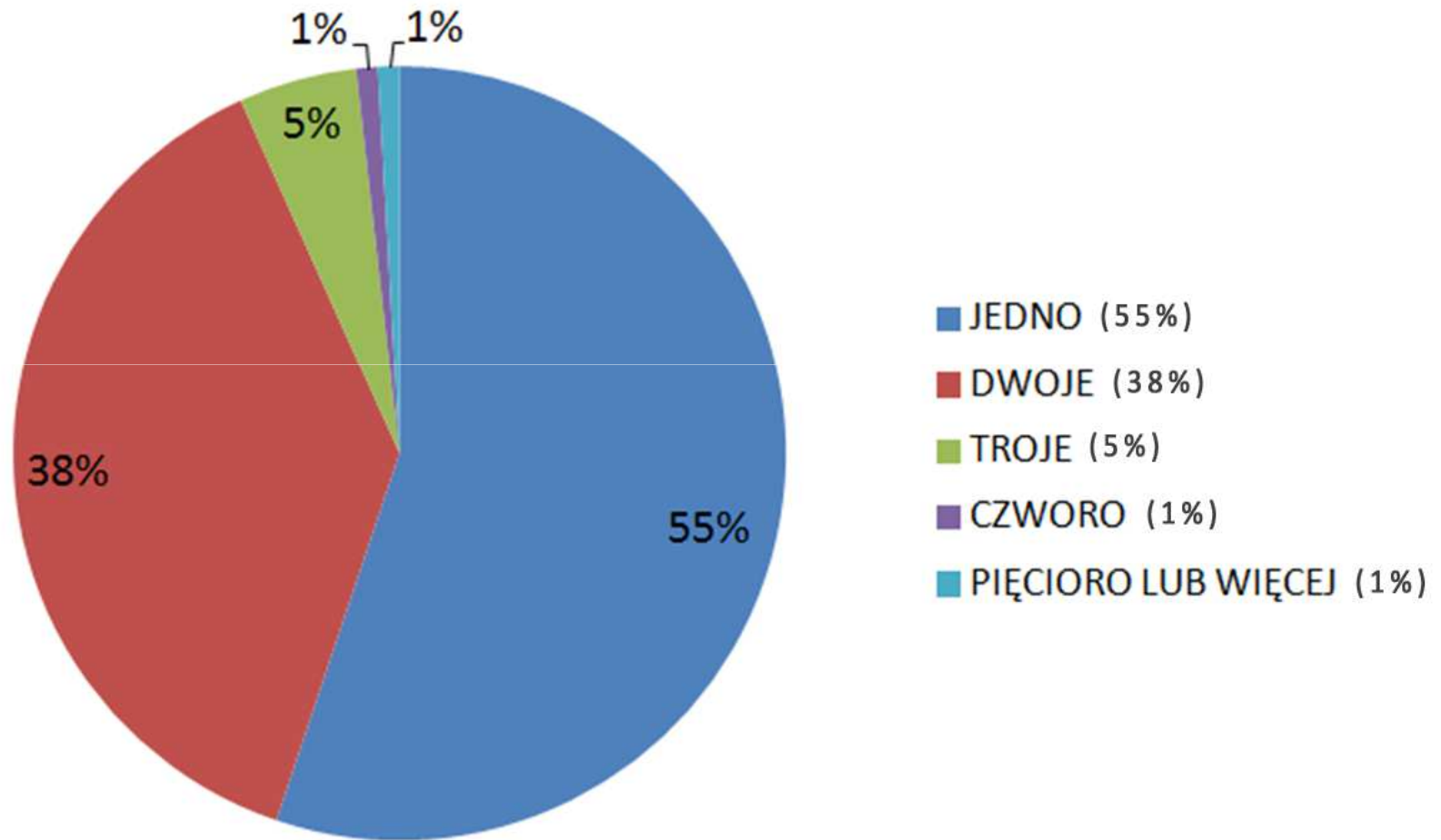
Charakterystyka grupy badawczej

Płeć

Charakterystyka grupy badawczej

Liczba dzieci

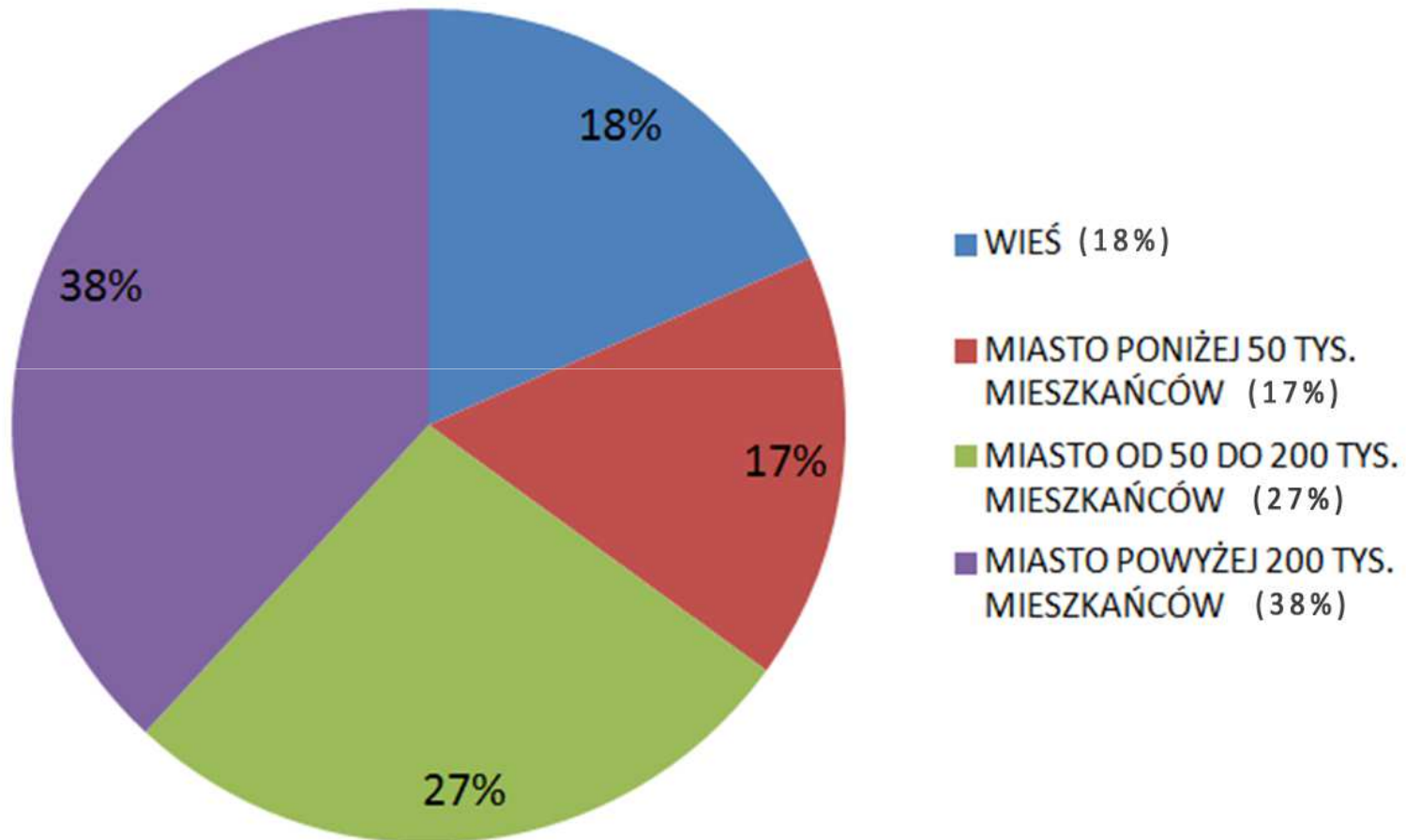

Charakterystyka grupy badawczej

Wiek dzieci (komentarz)

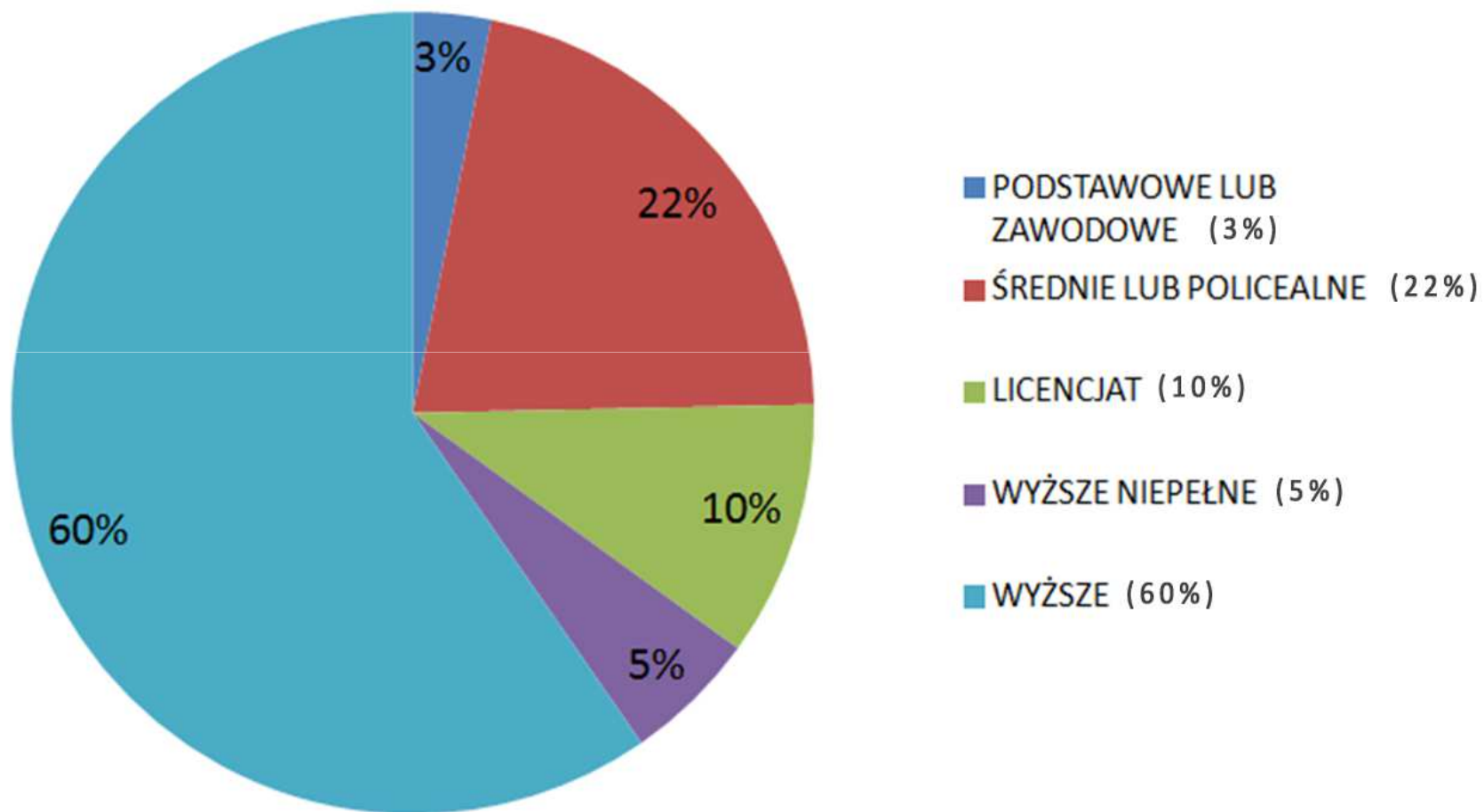
- wiek dzieci posiadanych przez osoby badane ma zakres od kilku miesięcy do 29 lat
- większość ankietowanych to rodzice małych dzieci, od 0. do 3. roku życia
- znaczącą część osób badanych stanowią rodzice dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym, natomiast niewielką – rodzice osób dorosłych

Miejsce zamieszkania

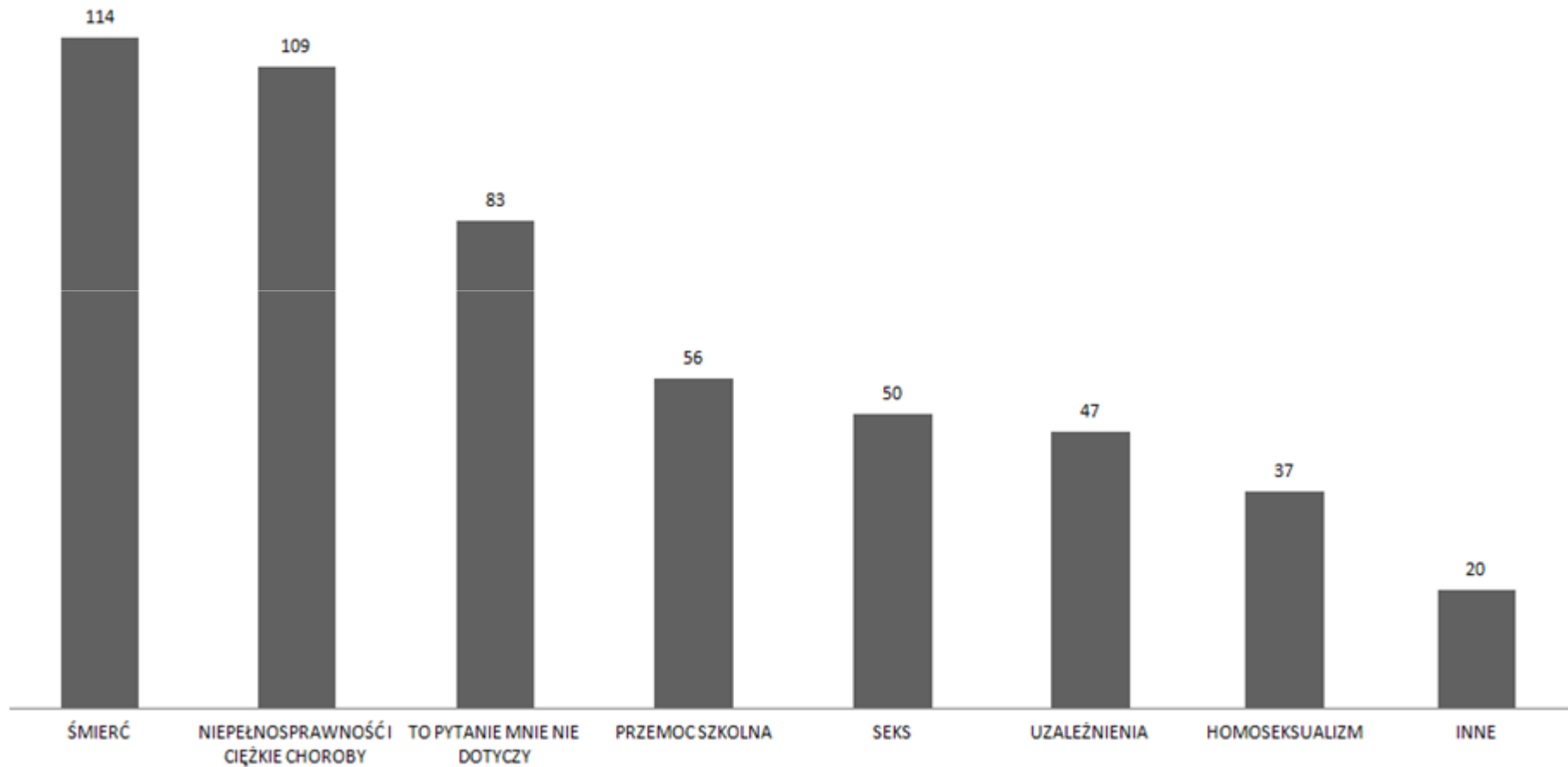
Charakterystyka grupy badawczej

Wykształcenie

Charakterystyka grupy badawczej

1. Na jakie tematy uznawane powszechnie za trudne rozmawiać/a Pan/Pani ze swoim dzieckiem? (>1 odp.)

Wyniki badania

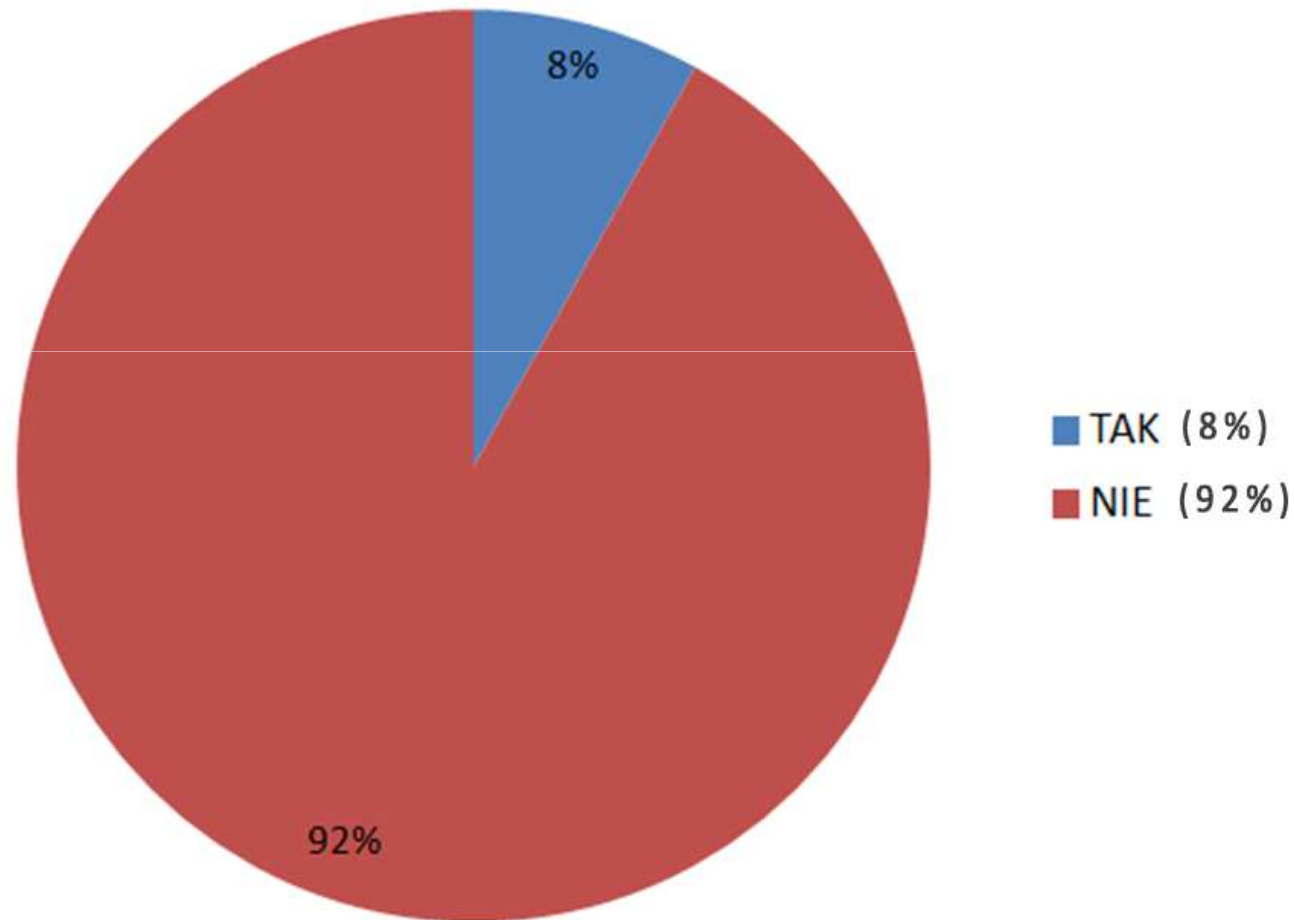
1. Na jakie tematy uznawane powszechnie za trudne rozmawiał/a Pan/Pani ze swoim dzieckiem? - komentarz

83 osoby uznały, że powyższe pytanie ich nie dotyczy, co można zinterpretować jako brak potrzeby rozmowy z dzieckiem na tematy uważane za trudne i niewygodne, albo brak zainteresowania ze strony dziecka powyższymi tematami.

Inne często poruszane tematy podczas rozmów z dziećmi:

- relacje rodzinne (rozwody, kłótnie, porzucenie)
- tolerancja (religijna, rasowa)
- pedofilia, zły dotyk
- przyjaźnie
- asertywność
- ciąża i poród a adopcja
- ekologia
- polityka , wojna
- różnice międzyplciowe / indywidualne

2. Czy wolał(a)by Pan/Pani któregoś z powyższych tematów nie poruszać z dzieckiem?

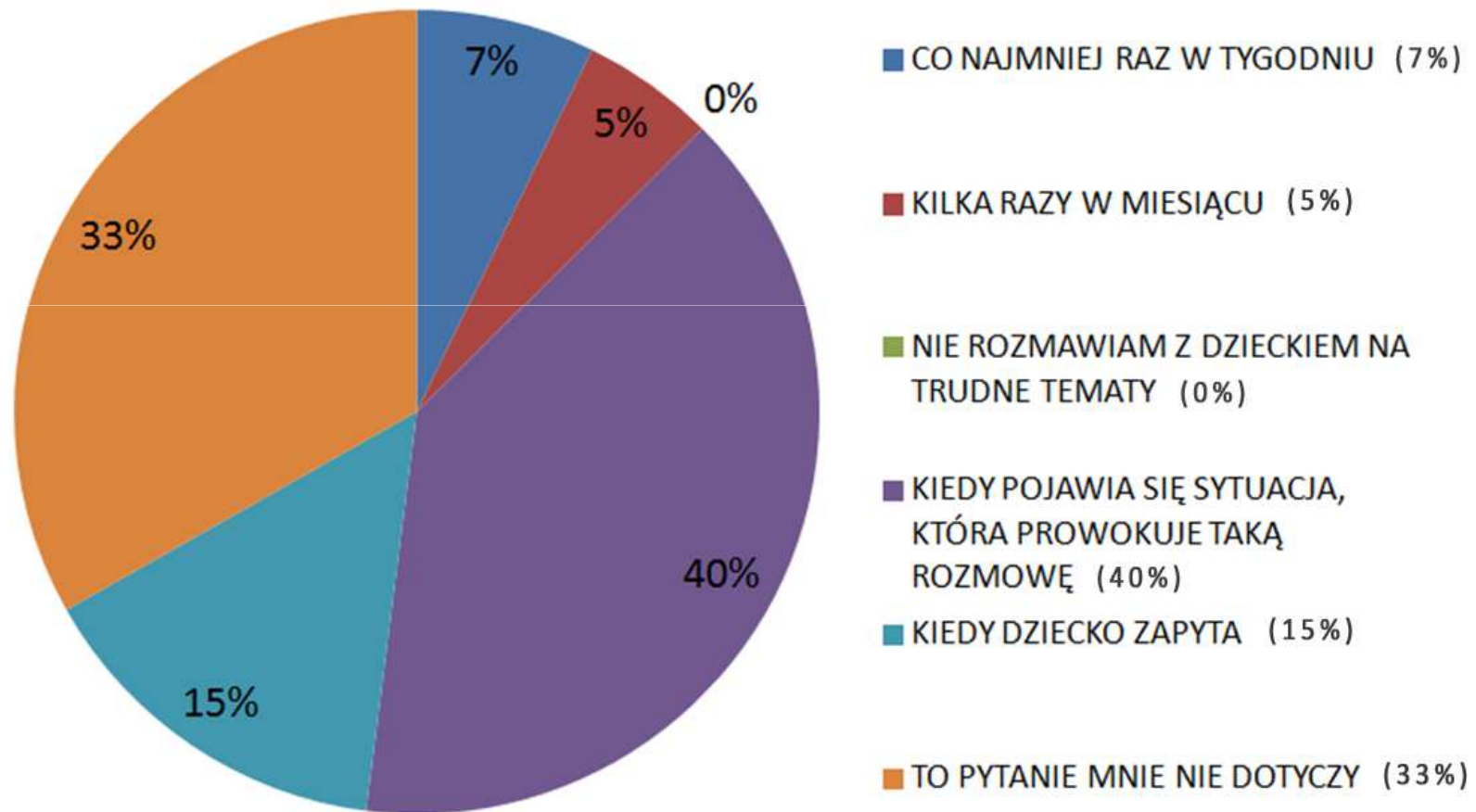

Wyniki badania

2. Czy wolał(a)by Pan/Pani któregoś z powyższych tematów nie poruszać z dzieckiem? - komentarz

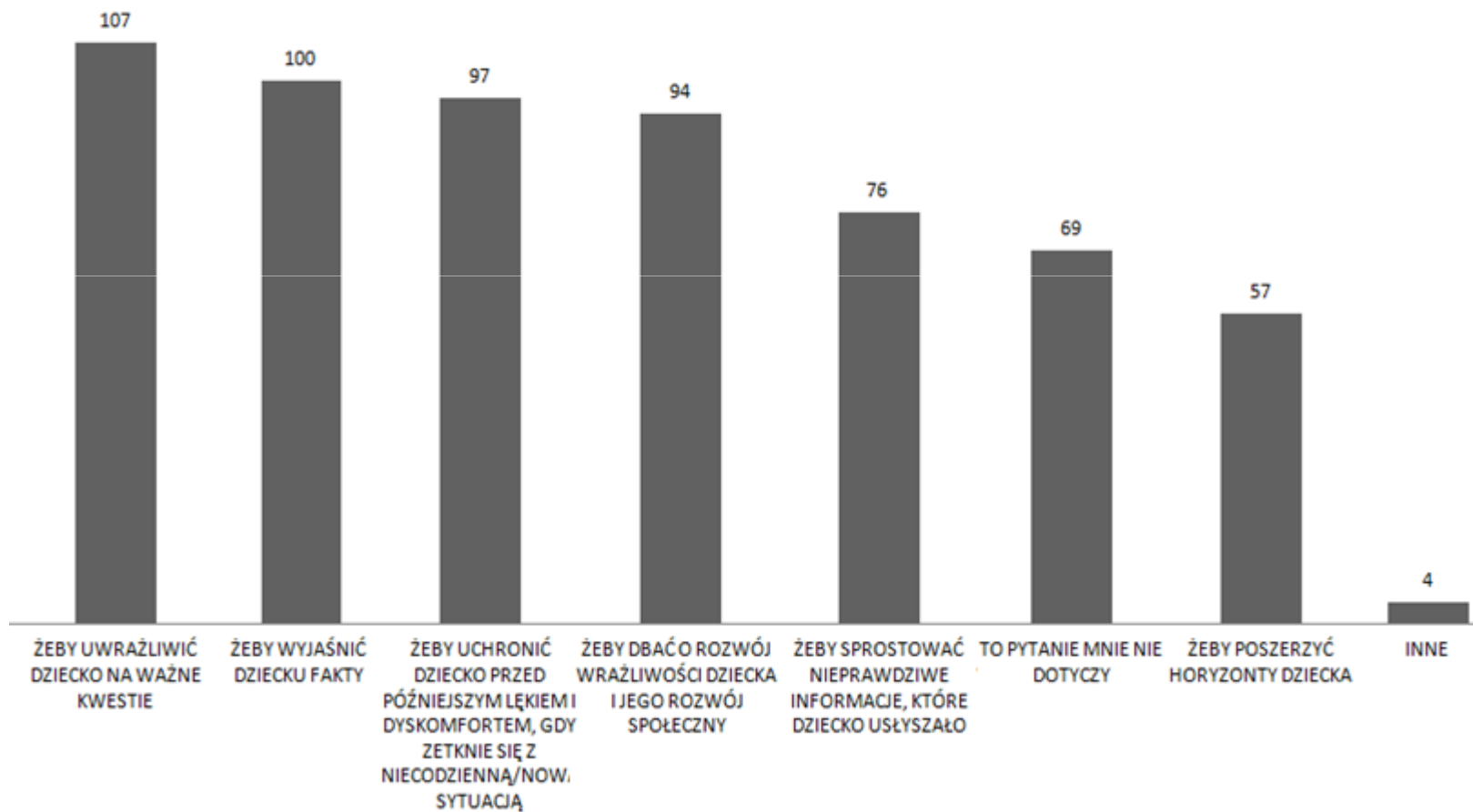
- zdecydowana większość rodziców (187) nie widzi problemu i chętnie rozmawia ze swoimi dziećmi na tematy powszechnie uważane za trudne i niewygodne
- tylko 1 osoba zaznaczyła, że wolałaby uniknąć rozmów na temat niepełnosprawności, co znaczy, że rodzice są otwarci i chętnie odpowiadają na pytania dzieci dotyczące niepełnosprawności
- 36 osób wolałoby uniknąć rozmów dotyczących
 - śmierci
 - homoseksualizmu
 - seksu, uzależnienia, religii i niepełnosprawności

3. Jak często zdarza się Panu/Pani rozmawiać z dzieckiem na trudne tematy?

Wyniki badania

4. Jeśli rozmawia Pan/Pani z dzieckiem na trudne tematy, to dlaczego? (>1 odp.)

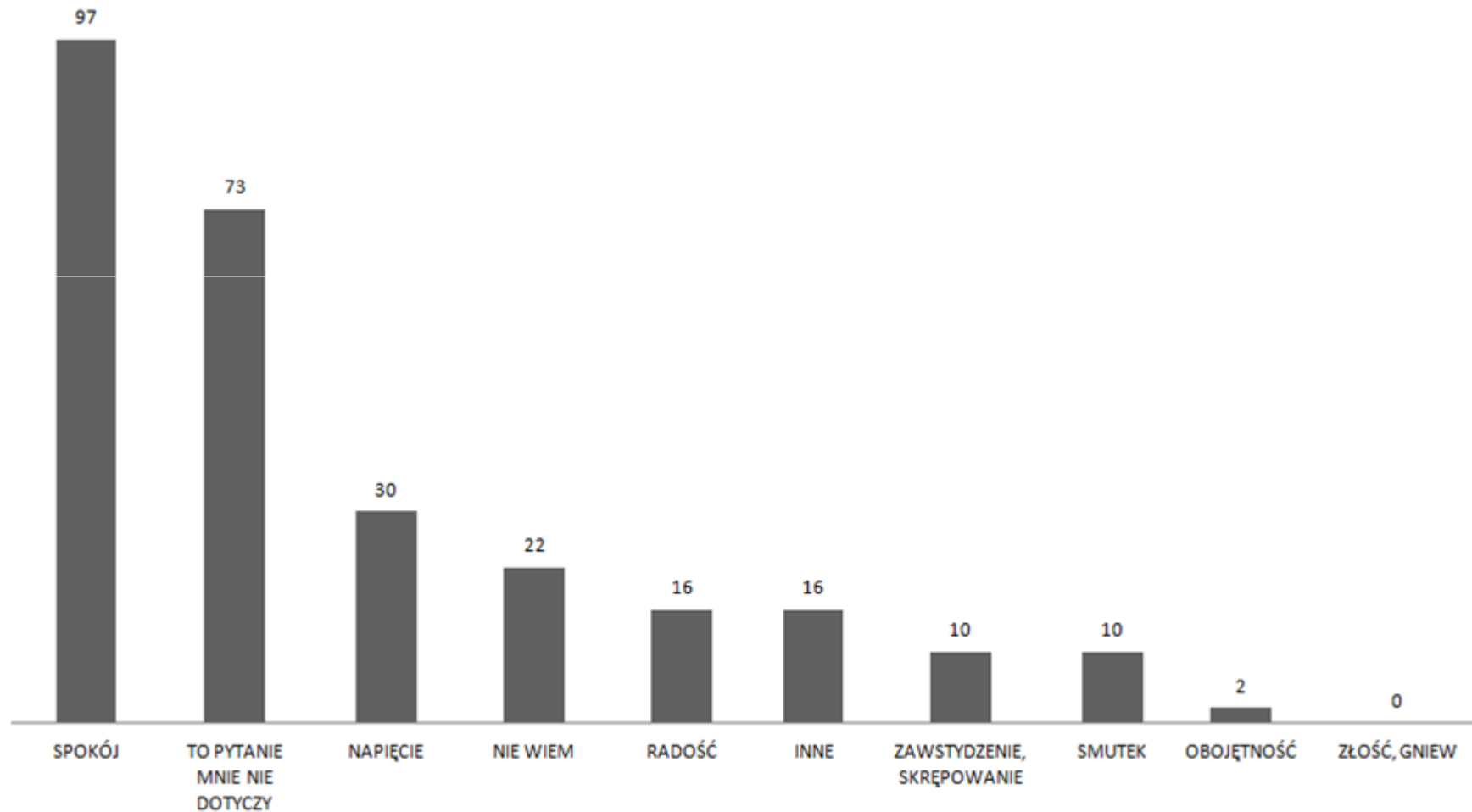
Wyniki badania

4. Jeśli rozmawia Pan/Pani z dzieckiem na trudne tematy, to dlaczego? - komentarz

Inne podawane powody podejmowania z dzieckiem rozmowy na trudne tematy:

- żeby wyczulić dziecko na niebezpieczeństwo, wyjaśnić jak się zachować w różnych sytuacjach
- nie ma trudnych pytań, a każde jest ważne, bo jest częścią życia
- żeby ochronić siebie lub innych przed nieprzyjemnościami lub krzywdą
- żeby jasno i szczerze opowiedzieć o sobie, o rodzinie

5. Co Pan/Pani czuje rozmawiając z dzieckiem na trudne tematy? (max 3 odp.)

Wyniki badania

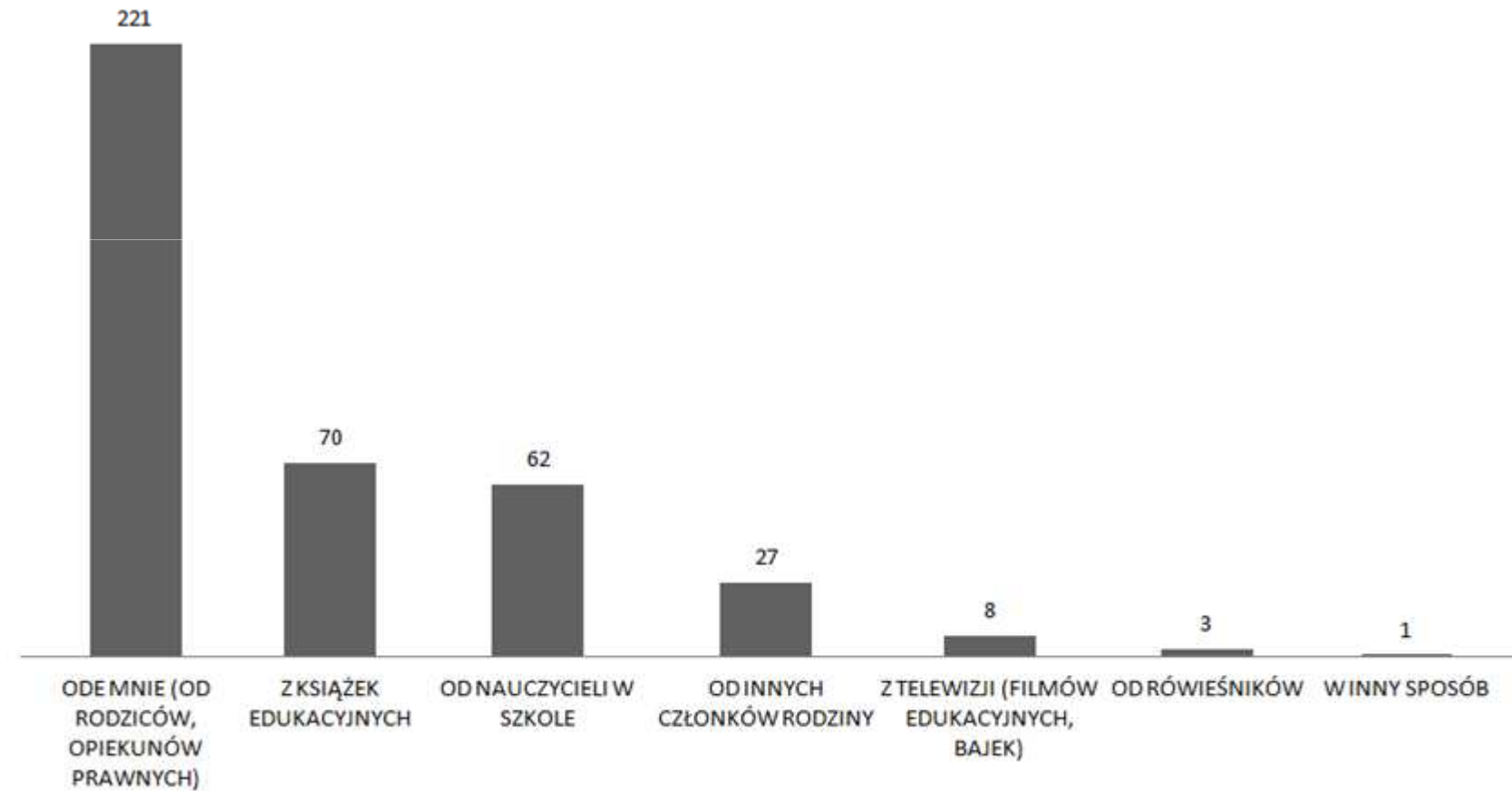
5. Co Pan/Pani czuje rozmawiając z dzieckiem na trudne tematy? (max 3 odp.) - komentarz

Duża liczba osób uważa, że to pytanie ich nie dotyczy, co może świadczyć o braku doświadczeń związanych z takimi rozmowami.

Inne odczucia:

- niepokój, niepewność czy aby na pewno rozmowa została dobrze przeprowadzona
- skupienie
- bliskość, miłość
- zadowolenie
- zależy to od tematu, np. smutek podczas rozmowy o śmierci babci, ale już niekoniecznie w temacie skąd się biorą dzieci ;)
- napięcie aby użyć odpowiednich słów które dziecko zrozumie
- dumę, bo dziecko interesuje się światem i nie boi się pytać
- radość, że można pomóc poznawać świat.

6. W jaki sposób chciał(a)by Pan/Pani, aby dziecko zdobywało informacje o tematach powszechnie uznawanych za trudne? (max 2 odp.)

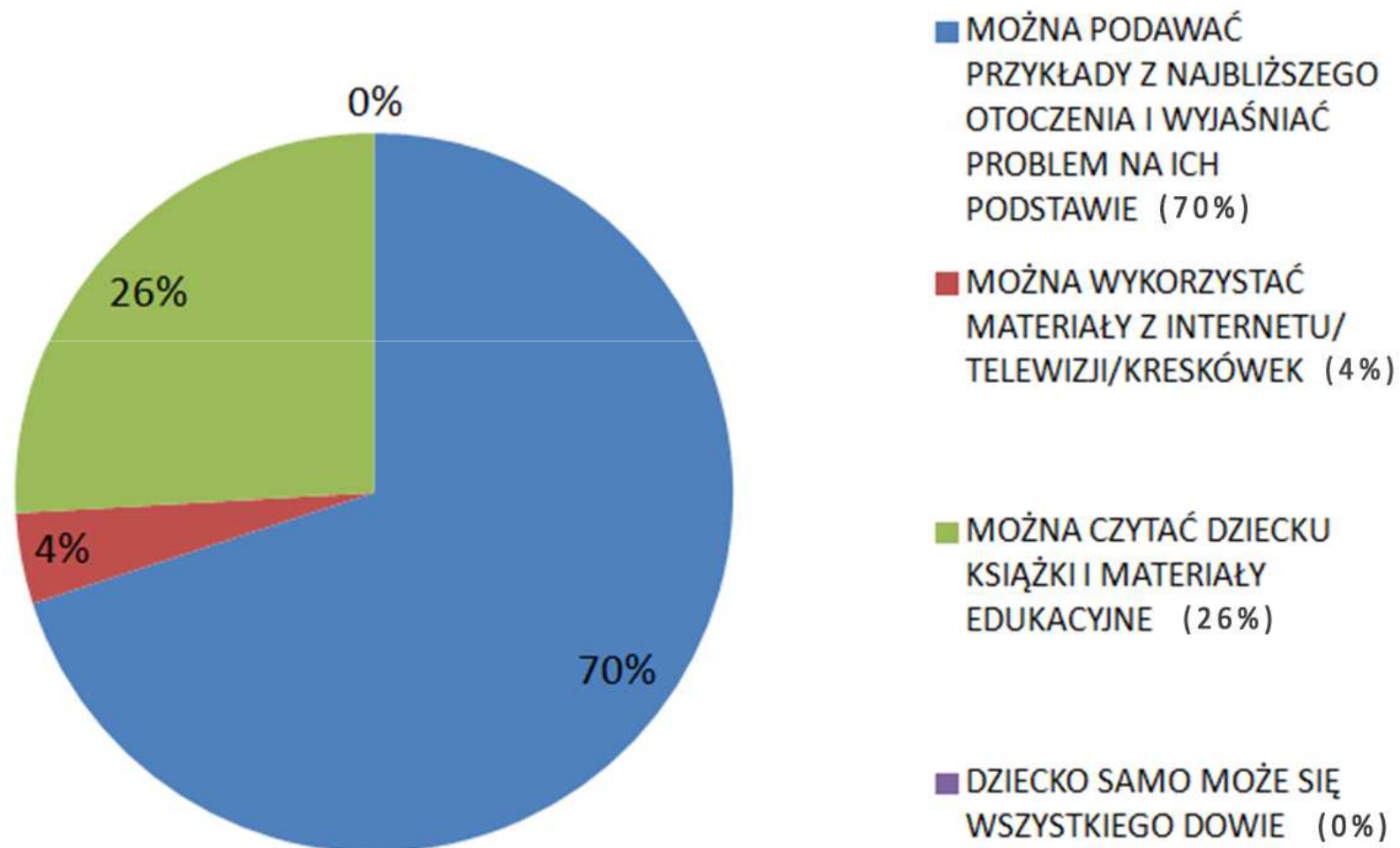

Wyniki badania

6. W jaki sposób chciał(a)by Pan/Pani, aby dziecko zdobywało informacje o tematach powszechnie uznawanych za trudne? - komentarz

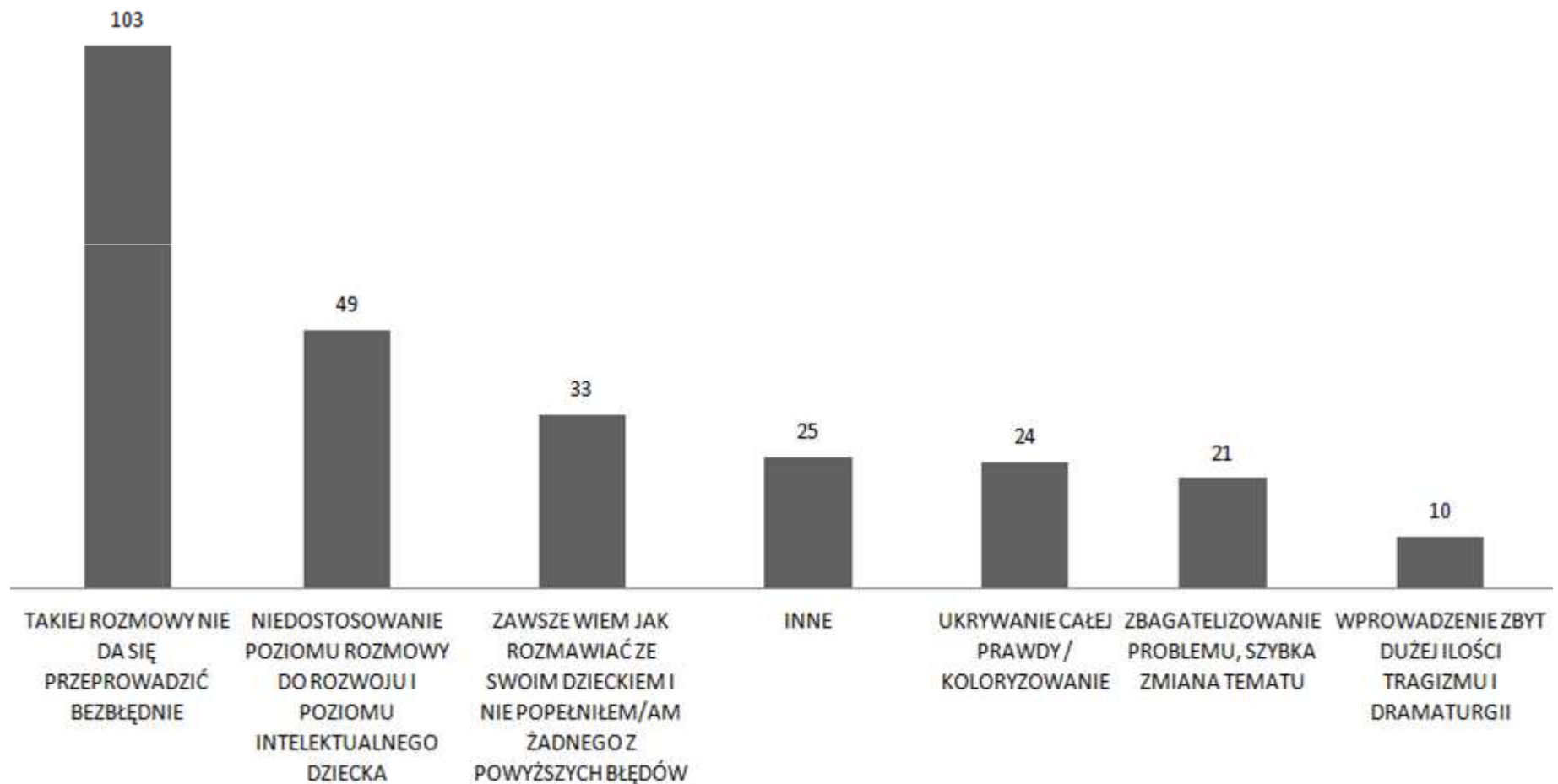
Wielu rodziców, spośród osób badanych, chciałoby, aby ich dziecko zdobywało wiedzę na tematy trudne z książek, bajek oraz innych materiałów edukacyjnych.

7. Co może ułatwić rodzicowi rozmowę z dzieckiem na tematy uznawane za trudne?

Wyniki badania

8. Jakie błędy zdarzyło się Panu/Pani popełnić podczas rozmowy z dzieckiem o trudnych tematach?

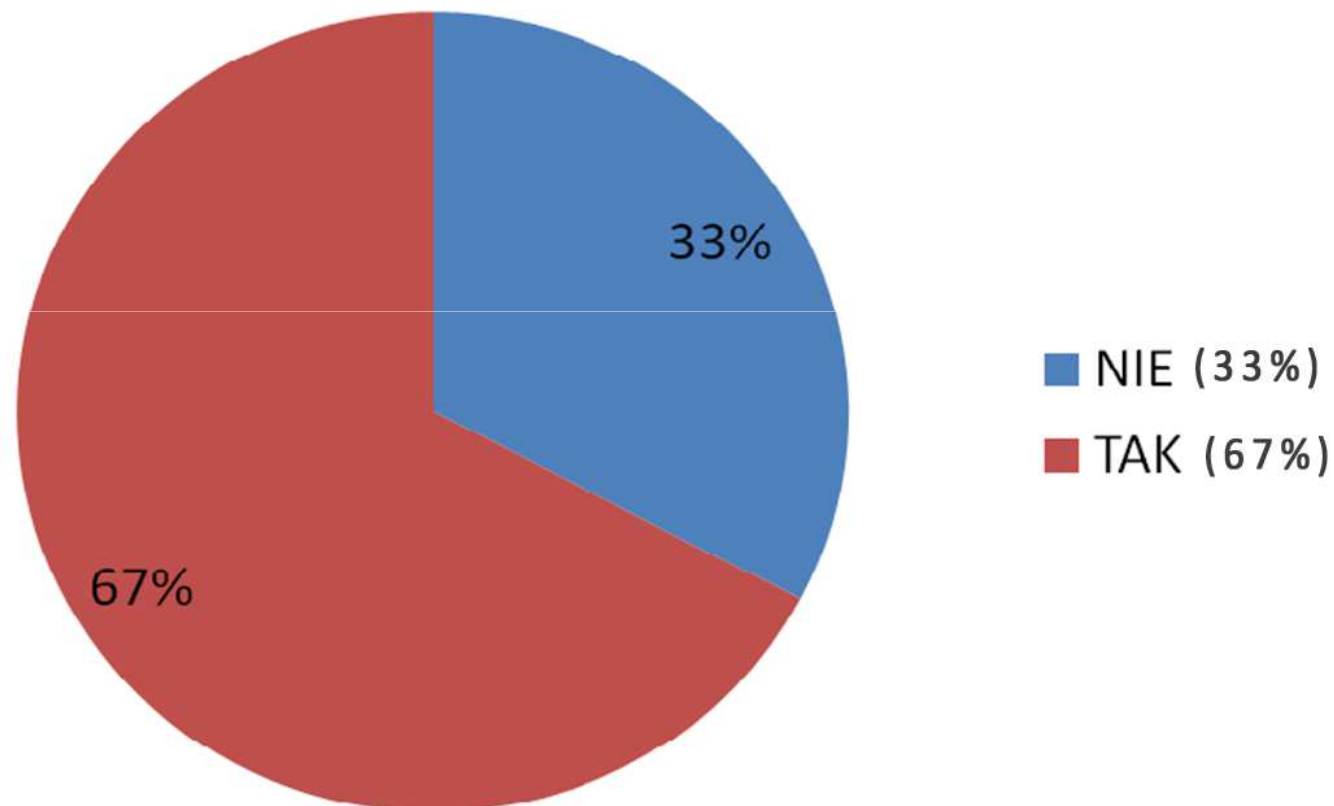
Wyniki badania

8. Jakie błędy zdarzyło się Panu/Pani popełnić podczas rozmowy z dzieckiem o trudnych tematach? – komentarz

Wśród innych odpowiedzi pojawiły się m.in.:

- brak okazji rozmowy z dzieckiem (bo np. jest zbyt małe) / to pytanie mnie nie dotyczy
- na razie brak błędów, ale gdy dziecko podrośnie, to pewnie się zdarzą
- zniecierpliwienie spowodowane dręczącymi pytaniami
- brak wiedzy o popełnianych błędach mimo dopuszczania takiej możliwości, popełnianie jakichś błędów nieświadomie
- przedstawienie tylko swojego punktu widzenia, podczas gdy w przyszłości dziecko może się spotykać z zażartymi przeciwnikami takiego punktu widzenia

9. Czy Pana/Pani dziecko spotkało się z osobą niepełnosprawną?

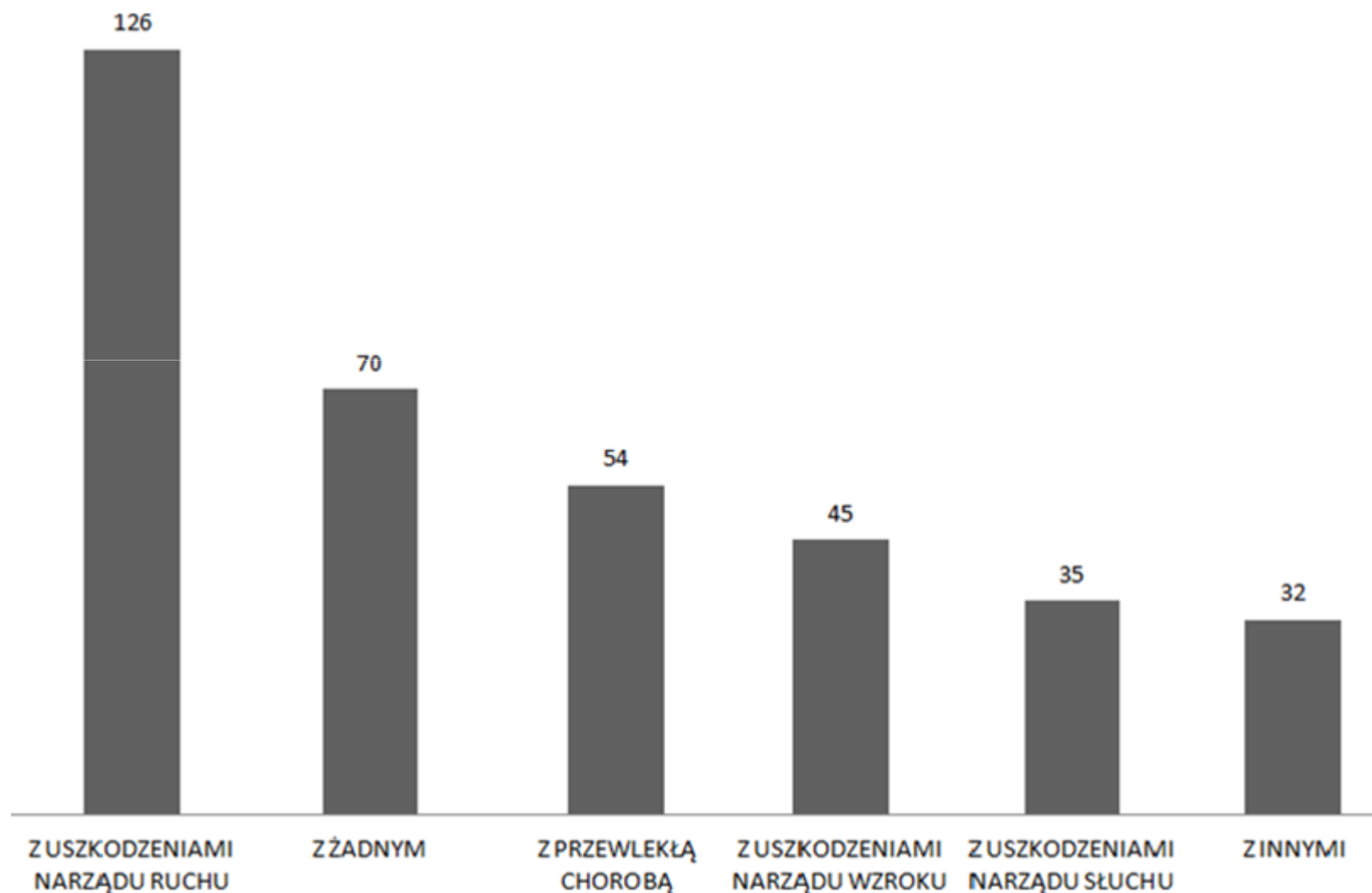
Wyniki badania

9. Czy Pana/Pani dziecko spotkało się z osobą niepełnosprawną? - komentarz

Na pytanie o okoliczności spotkania osoby niepełnosprawnej, wśród najczęstszych odpowiedzi pojawiały się:

- przedszkole/szkoła
- kontakt z niepełnosprawnym sąsiadem/znajomym
- obecność takiej osoby w bliższej lub dalszej rodzinie
- ulica, miejsce publiczne (park, plac zabaw, komunikacja miejska, sklep, przychodnia)

10. Z jakimi rodzajami niepełnosprawności do tej pory zetknęło się Pani/Pana dziecko?

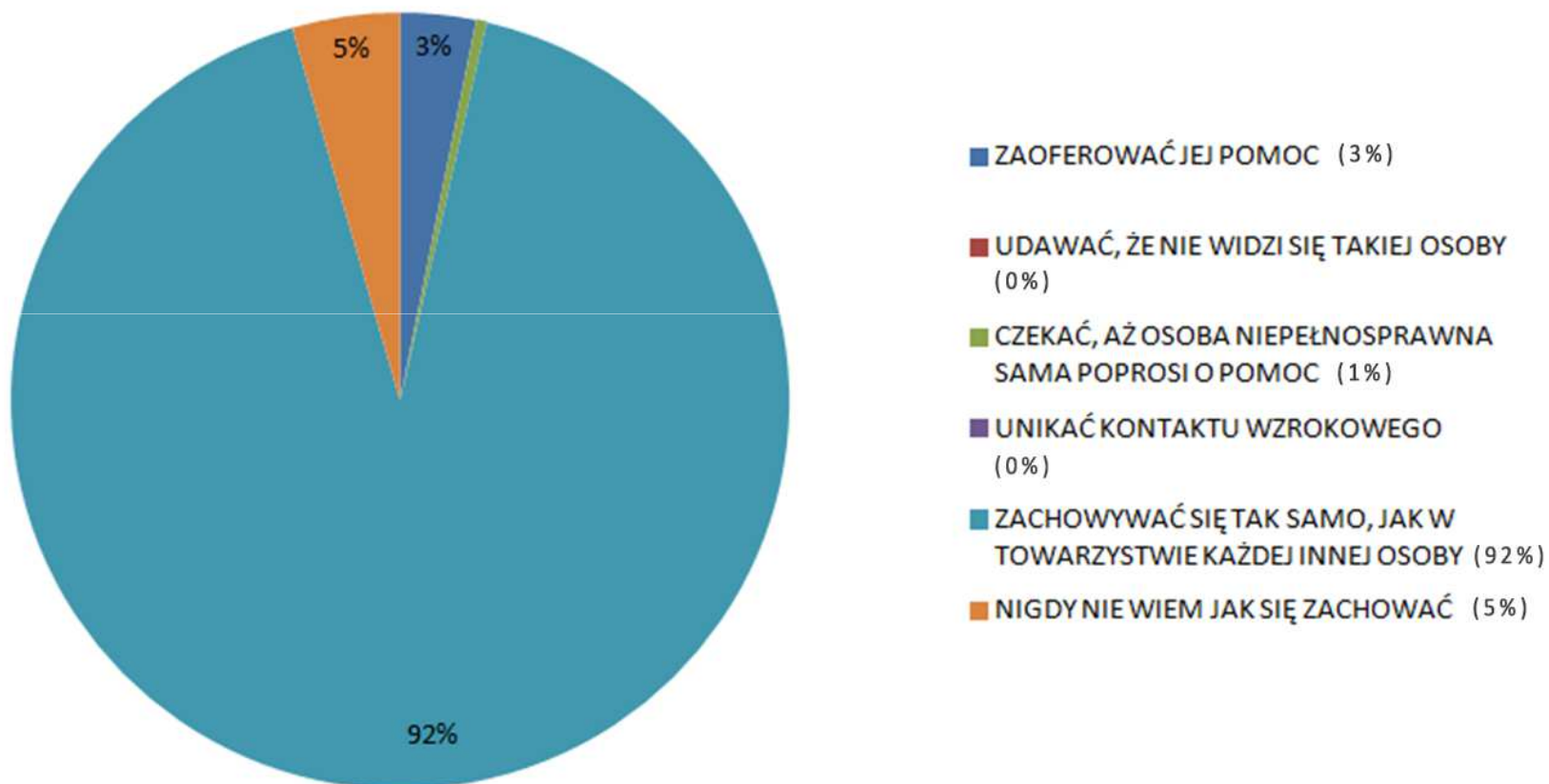
Wyniki badania

10. Z jakimi rodzajami niepełnosprawności do tej pory zetknęło się Pani/Pana dziecko? - komentarz

Wśród innych odpowiedzi pojawiły się m.in.:

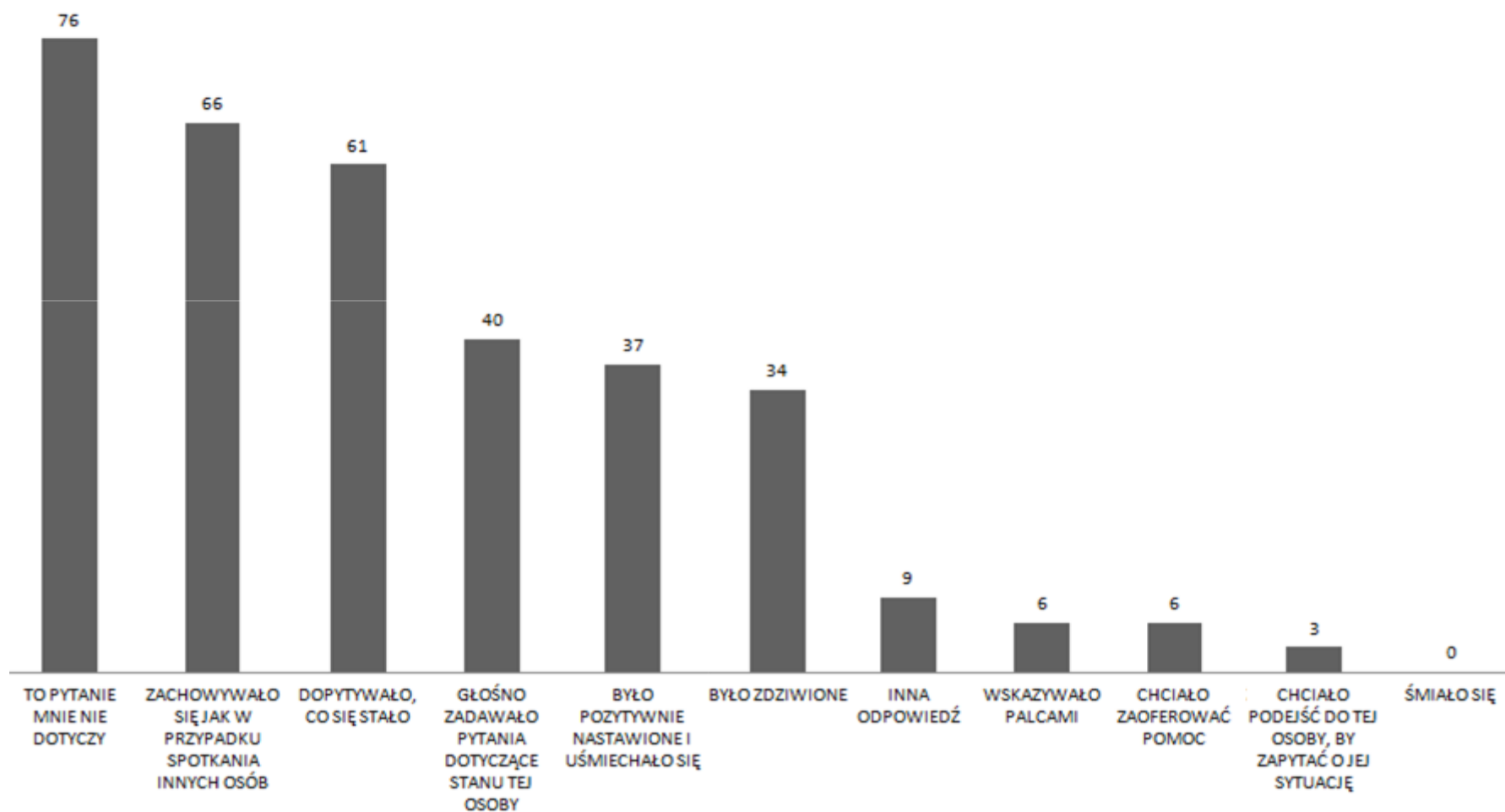
- autyzm
- ADHD
- zespół Downa
- porażenie mózgowe
- niepełnosprawność intelektualna
- choroba psychiczna
- blizny, deformacje twarzy

11. Jak Pana/Pani zdaniem najlepiej zachować się w obecności osoby niepełnosprawnej?

Wyniki badania

12. Jak zachowywało się Pana/Pani dziecko w czasie pierwszego kontaktu z osobą z niepełnosprawnością? (>1 odp.)

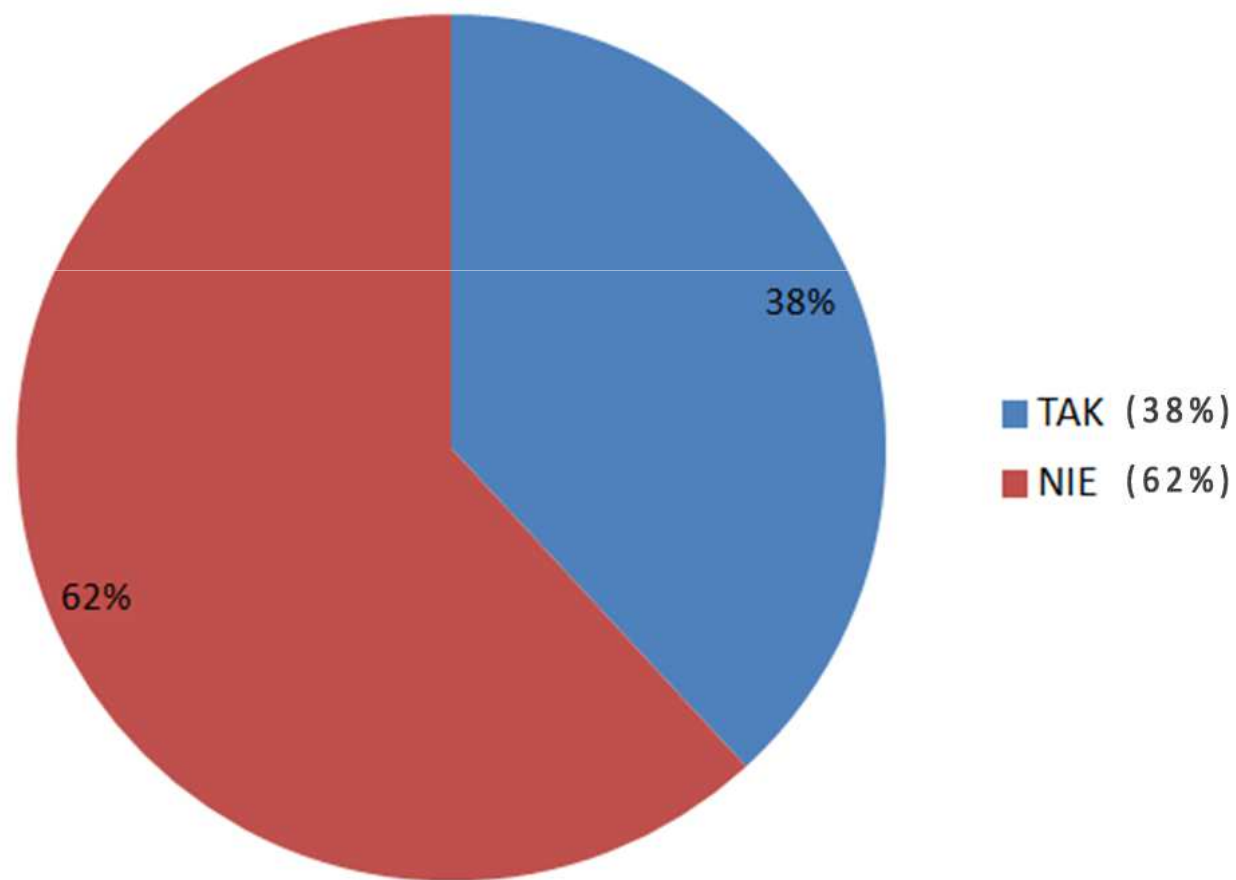
Wyniki badania

12. Jak zachowywało się Pana/Pani dziecko w czasie pierwszego kontaktu z osobą z niepełnosprawnością? - komentarz

Poza tym pojawiły się takie odpowiedzi, jak:

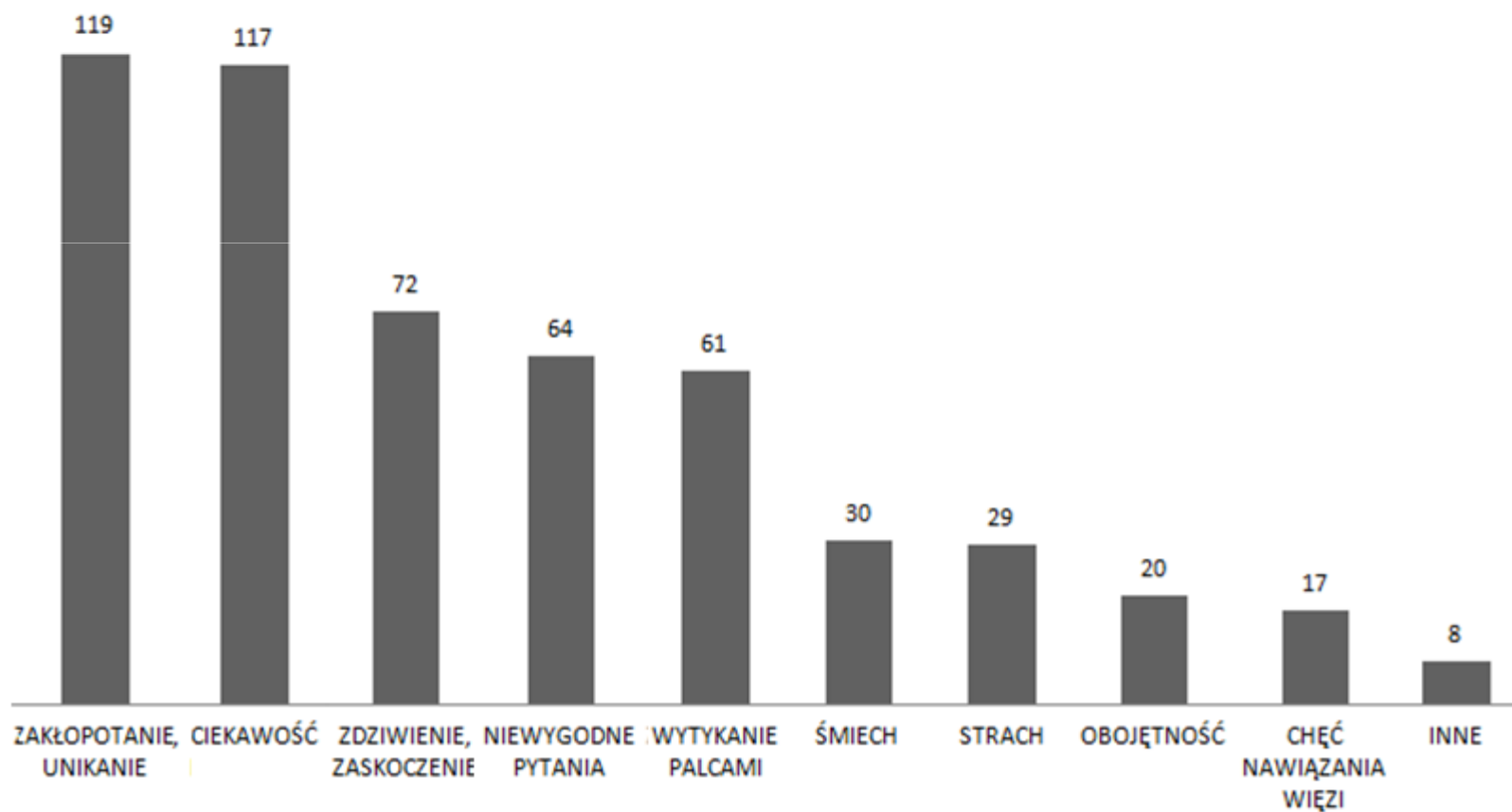
- tłumaczenie przez dziecko rodzicowi, że pani/pan ma chore nogi i ma specjalny wózek
- przejęcie, lecz nie negatywne
- dziecko autystyczne miało silną potrzebę opiekania się niepełnosprawnym
- obserwacja
- pytanie, czemu niepełnosprawny jeździ na wózku lub źle chodzi
- zaciekawienie, zainteresowanie
- dziecko było zbyt małe, by to zrozumieć
- silne przeżycie spotkania z osobą niepełnosprawną, opowiadanie w domu innym członkom rodziny o nim, zadawanie wielu pytań

13. Czy wśród członków Pana/Pani rodziny lub najbliższych przyjaciół jest osoba z niepełnosprawnością?

Wyniki badania

14. Z jakimi reakcjami ze strony rówieśników najczęściej Pana/Pani zdaniem spotykają się dzieci poruszające się na wózkach inwalidzkim?

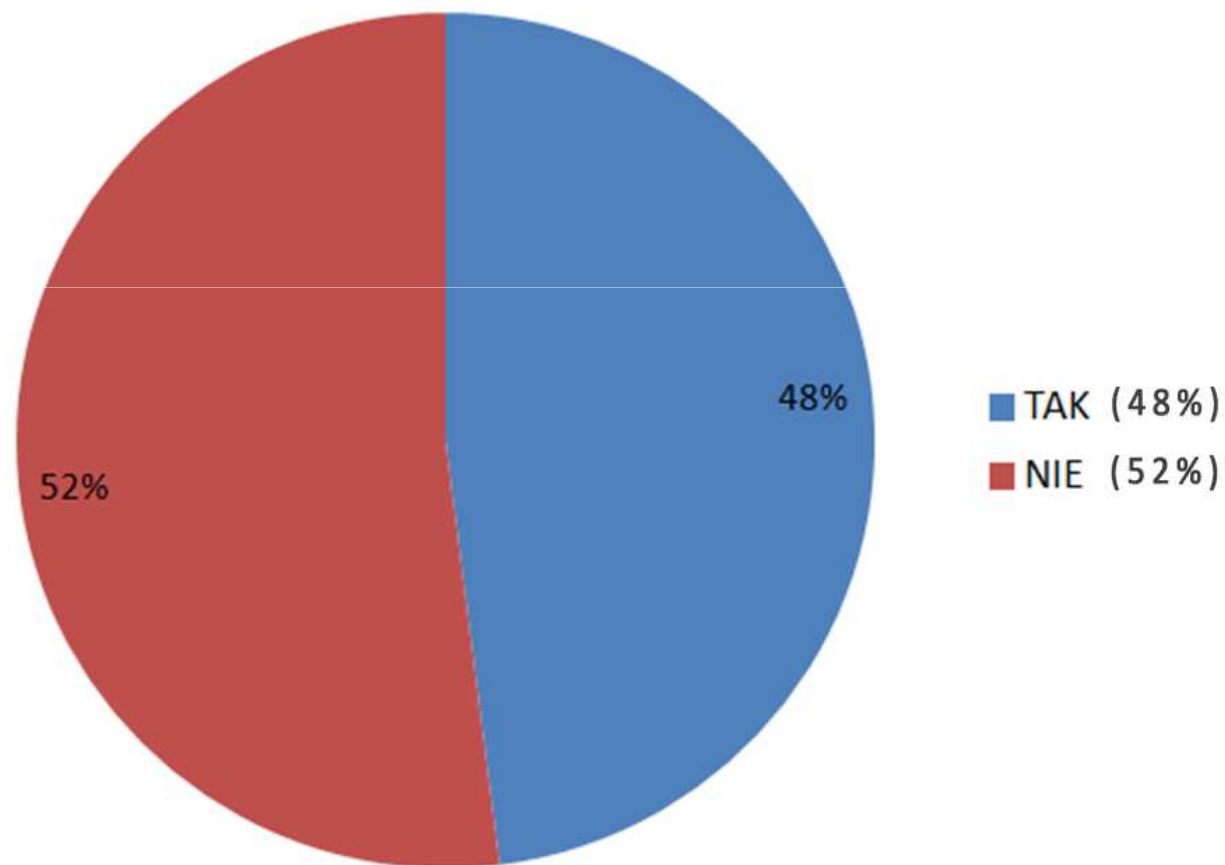
Wyniki badania

14. Z jakimi reakcjami ze strony rówieśników najczęściej Pana/Pani zdaniem spotykają się dzieci poruszające się na wózkach inwalidzkim? - komentarz

Wskazywano także na takie reakcje, jak:

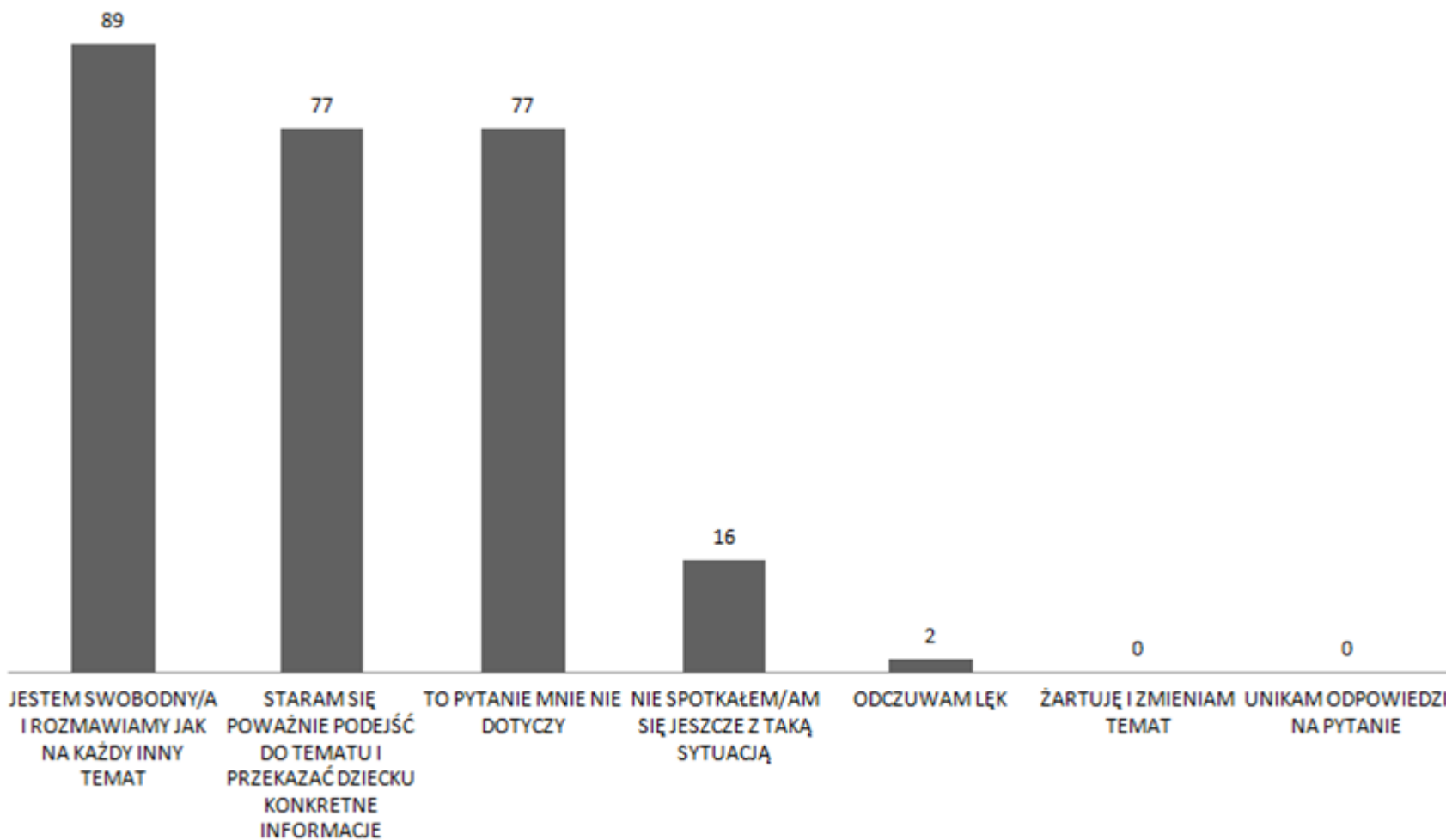
- chęć pomocy
- ignorowanie
- odrzucenie
- traktowanie osoby niepełnosprawnej jako ofiary, żałowanie jej i współczucie
- reagowanie tak samo, jak na zdrowych rówieśników

15. Czy dziecko pytało Pana/Panią o tematy związane z niepełnosprawnością?

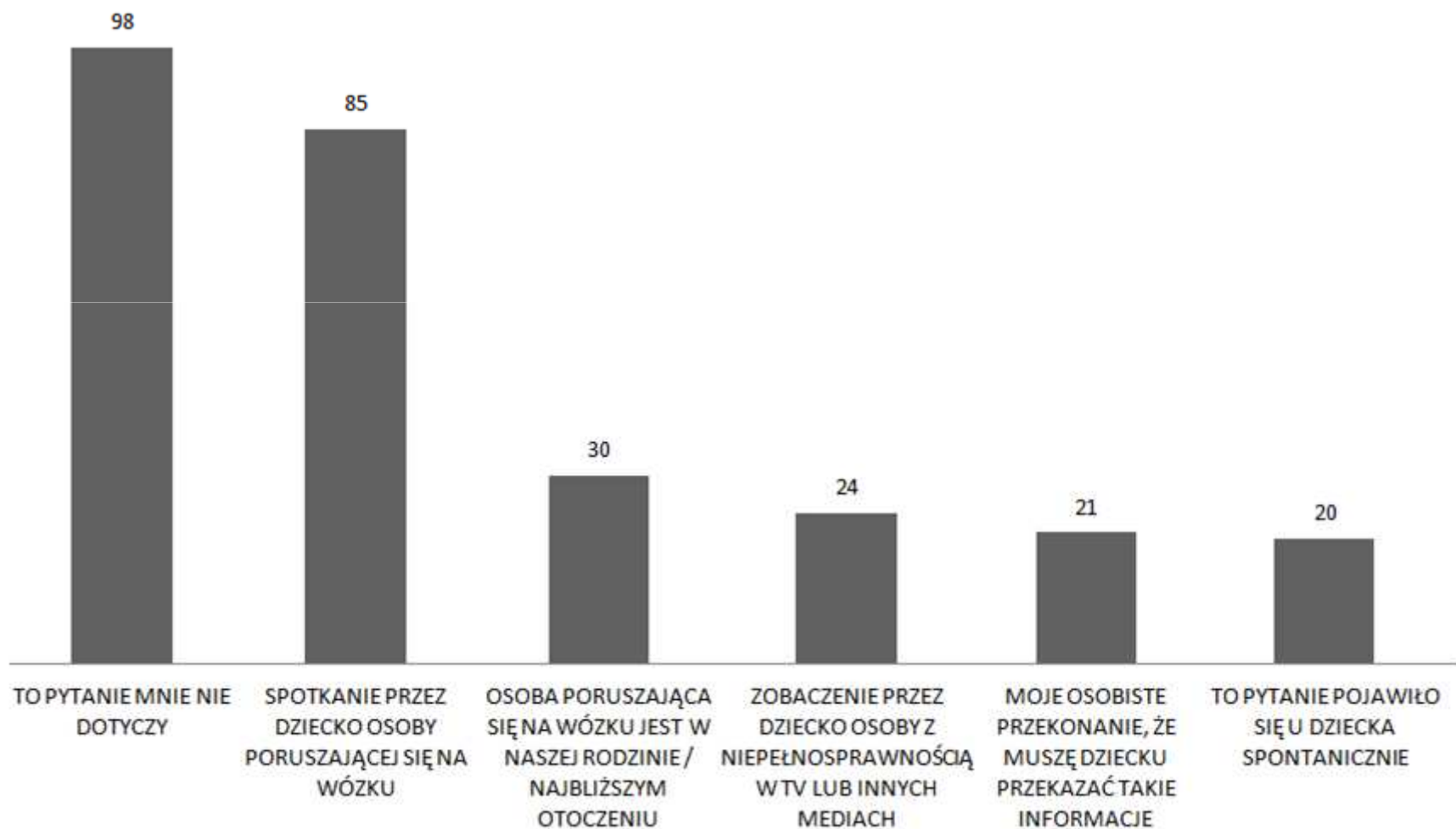
Wyniki badania

16. Jak przeważnie Pan/Pani reaguje, gdy dziecko próbuje nawiązać rozmowę na temat niepełnosprawności?

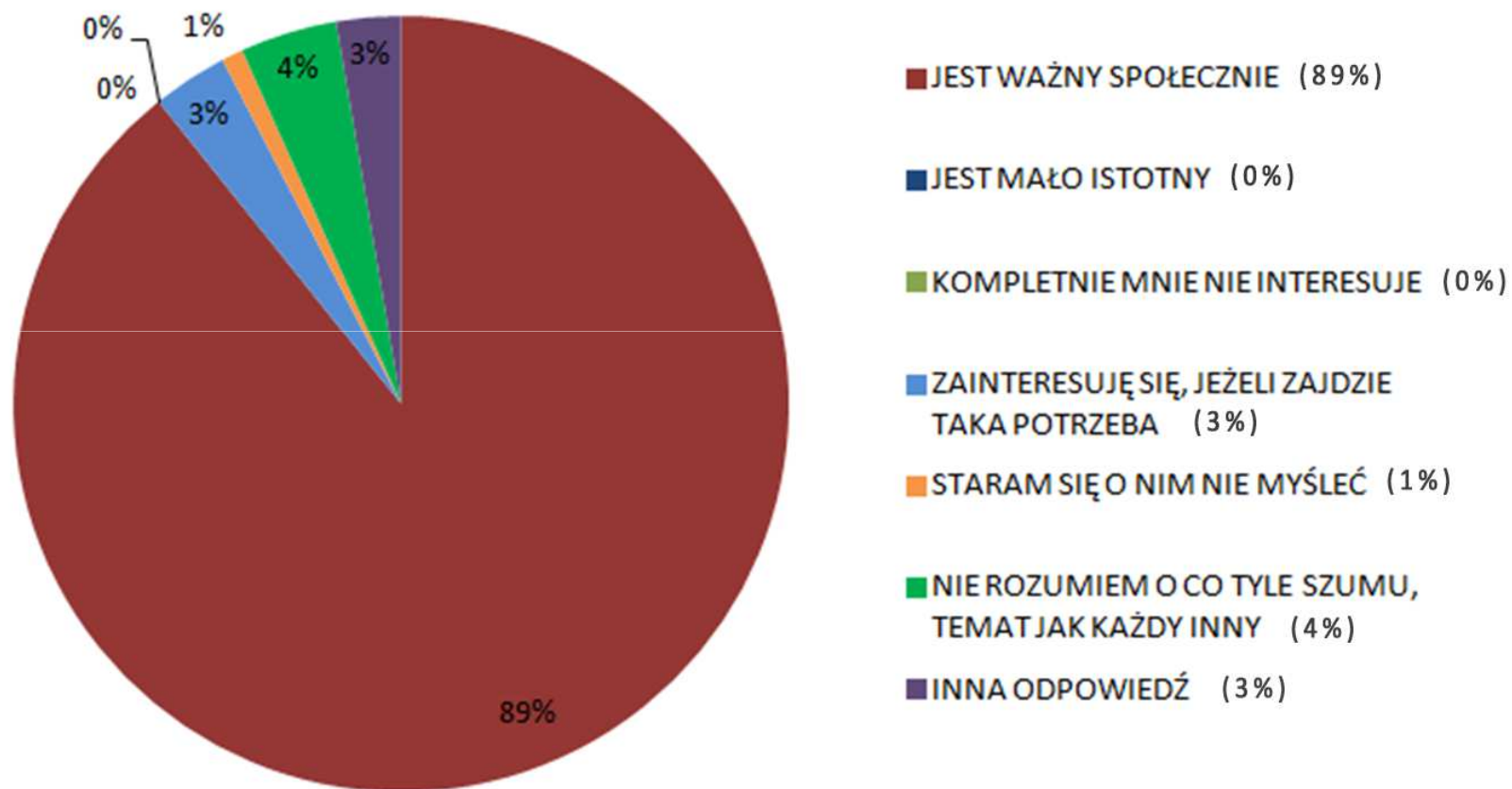
Wyniki badania

17. Co było impulsem do rozmowy z dzieckiem na temat niepełnosprawności?

Wyniki badania

18. Co Pan/Pani sądzi o temacie niepełnosprawności?

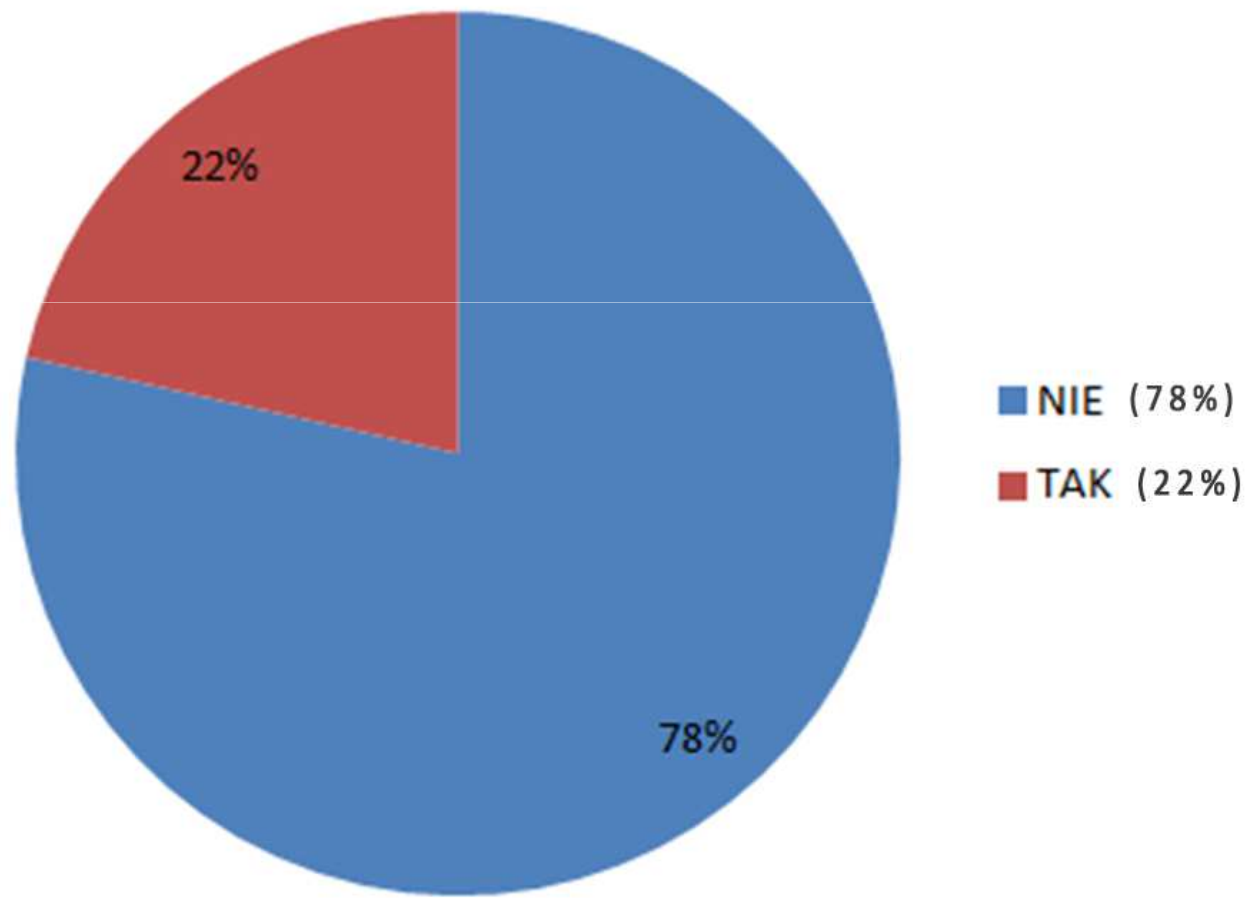
Wyniki badania

18. Co Pan/Pani sądzi o temacie niepełnosprawności? - komentarz

Dodatkowo ankietowani wskazywali takie odpowiedzi:

- pomaga oswoić się z różnorodnością losów ludzkich, kształtować osobowość i poczucie wartości dziecka na całe życie, niezależnie od jego przyszłych losów (sam też może zostać niepełnosprawnym)
- pojawia się także brak zrozumienia dla potrzeb osoby niepełnosprawnej, litość i współczucie jako postawy dominujące w przypadku spotkania z osobą niepełnosprawną

19. Czy spotkał/a się Pan/Pani z działaniami wspierającymi osvajanie dzieci z problemem niepełnosprawności?

Wyniki badania

19. Czy spotkał/a się Pan/Pani z działaniami wspierającymi osvajanie dzieci z problemem niepełnosprawności? - komentarz

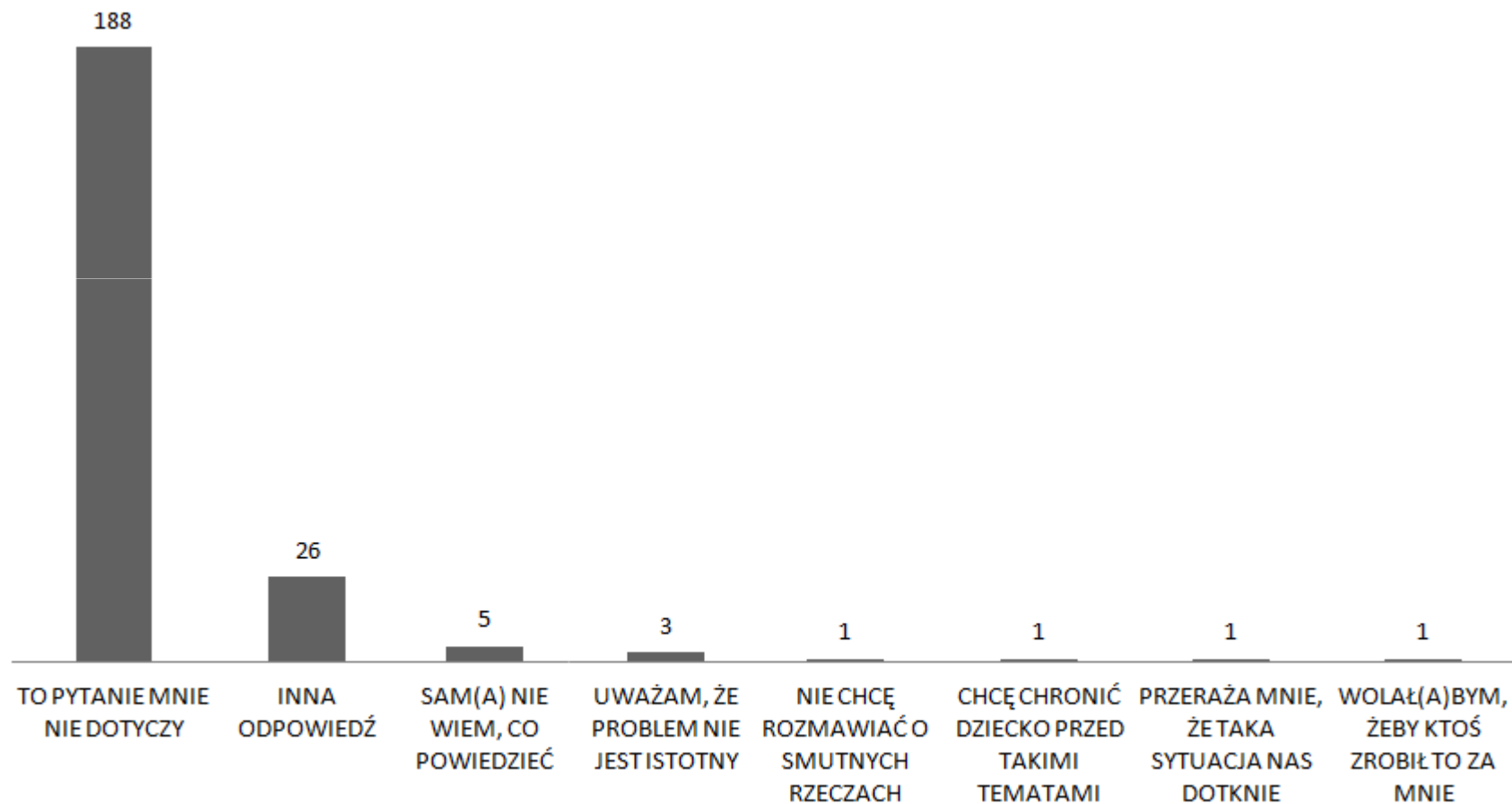
Dodatkowo wymieniano takie działania wspierające osvajanie dzieci z problemem niepełnosprawności:

● [REDACTED]

● [REDACTED]

- integracyjne szkoły, przedszkola, centra zabaw i wakacyjne turnusy
- imprezy integracyjne i charytatywne na rzecz niepełnosprawnych osób
- kampanie społeczne
- dni otwarte w placówkach wspierających osoby z niepełnosprawnością
- filmy animowane i bajki, w których niektórzy bohaterowie mają jakieś upośledzenie
- warsztaty w muzeach dla grup niewidomych dzieci,
- teatr przygotowywany wspólnie przez dzieci widome i niewidome
- zainteresowanie, chęć pomocy, rozmowy z wychowawcami, rodzicami

20. Co hamuje Pana/Panią przed rozmową z dzieckiem o niepełnosprawności?

Wyniki badania

20. Co hamuje Pana/Panią przed rozmową z dzieckiem o niepełnosprawności? - komentarz

- 26% ankietowanych podało inną odpowiedź – najczęściej, że powyższe pytanie ich nie dotyczy, ponieważ nic ich nie hamuje przed rozmową z dzieckiem na temat niepełnosprawności.
- Pojawiały się także pojedyncze wypowiedzi wskazujące na zbyt młody wiek dziecka oraz brak odpowiedniej okazji/sytuacji do rozpoczęcia rozmowy.

Główne wnioski z badania

- Polscy rodzice są wrażliwi na kwestie związane z niepełnosprawnością i przejawiają pozytywne postawy, dzięki czemu w procesie wychowania będą modelować pozytywne wzorce zachowania na swoje dzieci
- Wielu rodziców rozmawia ze swoimi dziećmi na trudne tematy, w tym na temat niepełnosprawności
- Zwykle takie rozmowy są inicjowane pytaniem dziecka lub sytuacją prowokującą do rozmowy
- Większość rodziców uważa, że sami powinni być źródłem wiedzy na trudne tematy dla dzieci, ale w tym zadaniu powinny wspomagać ich, m.in. książki edukacyjne.

Główne wnioski z badania

- Rodzice uważają, że często popełnianym błędem podczas trudnych rozmów jest niedostosowanie ich poziomu i formy do zdolności intelektualnych dziecka
- Prawie połowa rodziców przyznaje, że ich dzieci pytały o niepełnosprawność ruchową
- Jednocześnie, spotkanie takiej osoby było głównym impulsem do przeprowadzenia rozmowy na ten temat
- Reakcje dzieci podczas zetknięcia się z osobami niepełnosprawnymi ruchowo, takie jak: zdziwienie i zadawanie pytań wskazuje na to, że istnieje potrzeba uświadamiania ich w tym temacie.

Rekomendacje

Warto prowadzić działania, uświadamiające dzieci o temacie niepełnosprawności ruchowej, ponieważ może to wpłynąć na zmniejszenie zjawiska etykietowania i stereotypizacji oraz zapewnić dzieciom łatwiejsze przystosowanie do funkcjonowania w społeczeństwie. Warto jednak pamiętać, żeby dostosować formę uświadamiania dziecka do jego zdolności intelektualnych.

W tym celu proponujemy:

Rekomendacje

1. Nawiązanie współpracy z krakowskimi szkołami integracyjnymi, w celu zapraszania na eventy zarówno dzieci poruszających się na wózku inwalidzkim jak i dzieci pełnosprawnych ruchowo, w celu wspólnego czytania książeczki, wspólnej zabawy czy inne wspólnej aktywności jak np. wystawienie teatrzyku.
2. Nawiązanie współpracy z Uniwersytetem Dzieci w Krakowie w celu zwiększenia zakresu edukacji dzieci na temat osób niepełnosprawnych ruchowo i dotarcia do większego grona odbiorców.
3. Nawiązanie współpracy z Radiem Kraków w celu czytania książeczki podczas audycji radiowej.

Rekomendacje

4. Nawiązanie współpracy z kawiarniami dla mam, które są zaadaptowane specjalnie dla mam przychodzących tam z dziećmi i zostawienie tam książeczek oraz organizowanie spotkań dla dzieci edukacyjno-zabawowych.
5. Znalezienie sponsora, który sfinansowałby budowę placu zabaw zaadaptowanego zarówno dla dzieci poruszających się na wózku inwalidzkim jak i dzieci pełnosprawnych ruchowo w celu stworzenia im miejsc do wspólnej i bezpiecznej zabawy.
6. Zaplanowanie i przeprowadzenie tournée po przedszkolach, w celu wspólnego czytania książeczki i stworzenia dzieciom możliwości do uzyskania odpowiedzi na wszystkie nurtujące je pytania dotyczące niepełnosprawności ruchowej.

Rekomendacje

Wartościowym narzędziem wspomagającym w tym zakresie, może być książeczka edukacyjna, stworzona przez Fundację Verba, ponieważ jedną z metod uczenia się dzieci jest modelowanie (nauka określonych zachowań poprzez obserwację innych ludzi), a przedstawienie poważnych kwestii w postaci bajki jest dla nich formą atrakcyjną i dostosowaną do ich poziomu intelektualnego.

Seria bajek edukacyjnych spowoduje, że dzieci będą z niecierpliwością czekać na przeżycie kolejnej fascynującej przygody z bohaterami książeczki.

Ograniczenia badania

- Badanie było prowadzone za pomocą Internetu
- Próbką badawczą nie jest reprezentatywna dla populacji, ponieważ nieproporcjonalnie dużą w stosunku do populacji część osób badanych stanowią młode, wykształcone kobiety, mieszkające w dużych miastach
- Zalecana ostrożność w generalizowaniu wyników badań
- Badanie nie sprawdzało, na ile badani przedstawiali swoje postawy jawne (wrażliwe na opinię społeczną innych), a na ile skrywali pełne uprzedzenia postawy utajone